

ЗВІТ

про діяльність робочої групи EUROSAI з аудиту коштів, виділених на попередження та ліквідацію наслідків катастроф, за період 2017–2021 років

Рахункова палата

2021 рік

EUROSAI

Working Group on the Audit of Funds
Allocated to Disasters and Catastrophes

ЗМІСТ

<u>СПИСОК СКОРОЧЕНЬ</u>	3
<u>ПРЕАМБУЛА</u>	4
<u>I. МІСІЯ ТА ЦІЛІ ДІЯЛЬНОСТІ РОБОЧОЇ ГРУПИ EUROSAI З АУДИТУ КОШТІВ, ВИДІЛЕНИХ НА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ЛІКВІДАЦІЮ НАСЛІДКІВ КАТАСТРОФ, В РАМКАХ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЩИХ ОРГАНІВ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ЄВРОПИ (EUROSAI) ТА МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЩИХ ОРГАНІВ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ (INTOSAI)</u>	6
<u>2. РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ РОБОЧОЇ ГРУПИ EUROSAI З АУДИТУ КОШТІВ, ВИДІЛЕНИХ НА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ЛІКВІДАЦІЮ НАСЛІДКІВ КАТАСТРОФ, НА 2017–2021 РОКИ</u>	10
<u>2.1. Результати виконання стратегічної цілі 1 – Професійне співробітництво</u> ..	10
<u>2.1.1. Стан реалізації стратегічної задачі 1.1. «Ініціювання та проведення міжнародних координованих/паралельних аудитів з найбільш актуальної тематики у сфері діяльності робочої групи»</u>	11
<u>2.1.2. Стан реалізації стратегічної задачі 1.2. «Обмін знаннями з питань проведення аудитів у сфері попередження та ліквідації наслідків катастроф»</u>	13
<u>2.1.3. Стан реалізації стратегічної задачі 1.3. «Підвищення обізнаності громадськості про діяльність робочої групи»</u>	18
<u>2.1.4. Стан реалізації стратегічної задачі 1.4. «Розширення контактів робочої групи з професійним співтовариством з питань діяльності групи»</u>	22
<u>2.2. Результати виконання стратегічної цілі 2 – Професійний розвиток</u>	29
<u>2.2.1. Стан виконання стратегічної задачі 2.1. «Підвищення обізнаності вищих органів аудиту з питань використання та впровадження Міжнародних стандартів вищих органів фінансового контролю (ISSAI), зокрема ISSAI 5500-5599 «Керівні принципи по аудиту допомоги, пов'язаної з катастрофами»</u>	29
<u>2.2.2. Стан реалізації стратегічної задачі 2.2. «Накопичення, аналіз і узагальнення кращої практики проведення аудитів у сфері діяльності робочої групи»</u>	32
<u>2.3. Результати виконання стратегічної цілі 3 – Сприяння досягненню Цілей сталого розвитку</u>	35
<u>3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДІЯЛЬНОСТІ РОБОЧОЇ ГРУПИ EUROSAI З АУДИТУ КОШТІВ, ВИДІЛЕНИХ НА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ЛІКВІДАЦІЮ НАСЛІДКІВ КАТАСТРОФ, НА 2021–2024 РОКИ</u>	44
<u>Додаток</u>	47

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

EUROSAI	Організація вищих органів фінансового контролю Європи
EUROSAI WGEA	робоча група EUROSAI з аудиту навколишнього середовища
INTOSAI	Міжнародна організація вищих органів фінансового контролю
INTOSAI WGEA	робоча група INTOSAI з питань аудиту навколишнього середовища
ISSAI	Міжнародні стандарти вищих органів аудиту
BOA	вищий орган аудиту, вищі органи аудиту
Е-відходи	електронні та електричні відходи
ЄСА	Європейський суд аудиторів
засідання робочої групи	щорічне засідання робочої групи EUROSAI з аудиту коштів, виділених на попередження та ліквідацію наслідків катастроф
ООН	Організація Об'єднаних Націй
РАВ	радіоактивні відходи
Рекомендації кращої практики	Рекомендації кращої практики проведення аудитів у сфері попередження та ліквідації наслідків затоплень
Робоча група	робоча група EUROSAI з аудиту коштів, виділених на попередження та ліквідацію наслідків катастроф
Спеціальна група	спеціальна група EUROSAI з аудиту коштів, виділених на попередження та ліквідацію наслідків катастроф
ФАО	Продовольча та сільськогосподарська організація Організації Об'єднаних Націй (ООН)
ЦСР	Цілі сталого розвитку ООН

ПРЕАМБУЛА

Питання природно-техногенної безпеки є надзвичайно актуальним для кожної країни Європи та світу і вимагає все більшої уваги як державних структур, так і ВОА.

Робочу групу створено у 2014 році резолюцією IX Конгресу EUROSAI шляхом перетворення однойменної спеціальної групи EUROSAI, а до цього – спеціальної підгрупи з аудиту ліквідації наслідків природних, техногенних катастроф та радіоактивних відходів, яка діяла у рамках робочої групи EUROSAI з аудиту навколишнього середовища.

Так, у вересні 2005 року 11 ВОА – членів EUROSAI WGEA підтримали ініціативу Рахункової палати щодо створення постійної спеціальної підгрупи з аудиту ліквідації наслідків природних, техногенних катастроф та радіоактивних відходів у рамках EUROSAI WGEA, яка у 2008 році отримала статус окремої спеціальної групи EUROSAI з аудиту коштів, виділених на попередження та ліквідацію наслідків катастроф.

Рис. 1. Історія створення Робочої групи

У 2013 році Рахункова палата як голова Спеціальної групи ініціювала процес трансформації Спеціальної групи в Робочу групу з метою практичного впровадження на регіональному рівні стандартів серії ISSAI 5500 з аудиту

допомоги при стихійних лихах, розроблених робочою групою INTOSAI з підзвітності та аудиту допомоги, пов'язаної з катастрофами, і затверджених на XXI Конгресі INTOSAI (жовтень 2013 року, м Пекін, Китай).

Історію створення Робочої групи відображає рис.1.

На IX Конгресі EUROSAI (2014 рік, м. Гаага, Королівство Нідерланди) схвалено рішення щодо створення постійної **Робочої групи** під головуванням Рахункової палати України. На базі ВОА, що головує, діє Секретаріат Робочої групи. Робочими мовами групи визначено російську та англійську як офіційні мови EUROSAI.

У 2017 році резолюцією X Конгресу EUROSAI мандат Робочої групи продовжено до 2020 року та рішенням 51 засідання Керівної ради EUROSAI (у режимі онлайн засідання від 03.06.2020) – до XI Конгресу EUROSAI, що відбудеться 14 квітня 2021 року і на якому здійснюватиметься презентація Звіту про діяльність робочої групи EUROSAI з аудиту коштів, виділених на попередження та ліквідацію наслідків катастроф, за період 2017–2021 років.

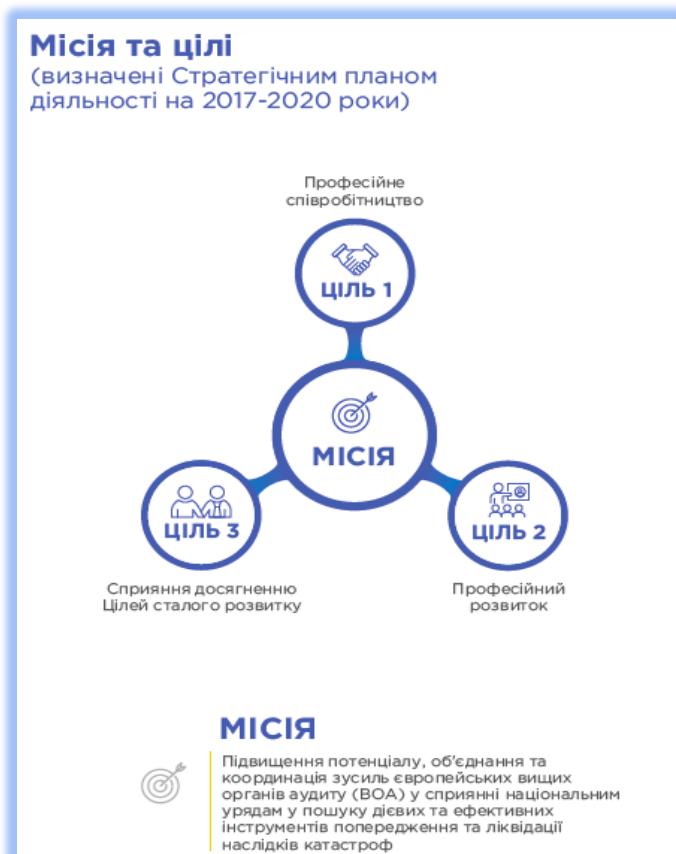
Таким чином, актуальність і практичність здобутків і напрацювань ВОА – учасників Робочої групи з питань природно-техногенної безпеки, отриманих у результаті їх спільної діяльності протягом багаторічного періоду, активізація діяльності урядів країн – учасників щодо вирішення нагальних проблем з цих питань, а також формування рекомендацій кращої практики проведення аудитів у сфері попередження та ліквідації наслідків різного роду катастроф свідчать про ефективність діяльності Робочої групи.

Отже, доцільно вжити заходів щодо продовження мандата Робочої групи на наступний період під головуванням Рахункової палати України у зв'язку з новими викликами сучасності, зокрема біологічною катастрофою, а також зацікавленістю учасників Робочої групи в проведенні майбутніх спільних заходів (координованих аудитів, семінарів, тренінгів) з питань, які вже перебувають на контролі Робочої групи, а також можуть бути предметом досліджень у майбутньому.

I. МІСІЯ ТА ЦІЛІ ДІЯЛЬНОСТІ РОБОЧОЇ ГРУПИ EUROSAI З АУДИТУ КОШТІВ, ВИДІЛЕНИХ НА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ЛІКВІДАЦІЮ НАСЛІДКІВ КАТАСТРОФ, В РАМКАХ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЩИХ ОРГАНІВ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ЄВРОПИ (EUROSAI) ТА МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЩИХ ОРГАНІВ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ (INTOSAI)

Місія Робочої групи полягає у підвищенні потенціалу, об'єднанні та координації зусиль європейських ВОА з метою сприяння національним урядам у розробленні дієвих та ефективних інструментів попередження та ліквідації наслідків катастроф.

Для визначення цінностей, стратегічних цілей і очікуваних результатів діяльності Робочої групи на період між X і XI конгресами EUROSAI члени групи схвалили Стратегічний план діяльності робочої групи EUROSAI з аудиту коштів, виділених на попередження та ліквідацію наслідків катастроф, на 2017–2020 роки, представлений на X Конгресі EUROSAI. У зв'язку з продовженням мандата Робочої групи документ переглянуто членами Робочої групи та продовжено до XI Конгресу EUROSAI, який відбудеться 14 квітня 2021 року.

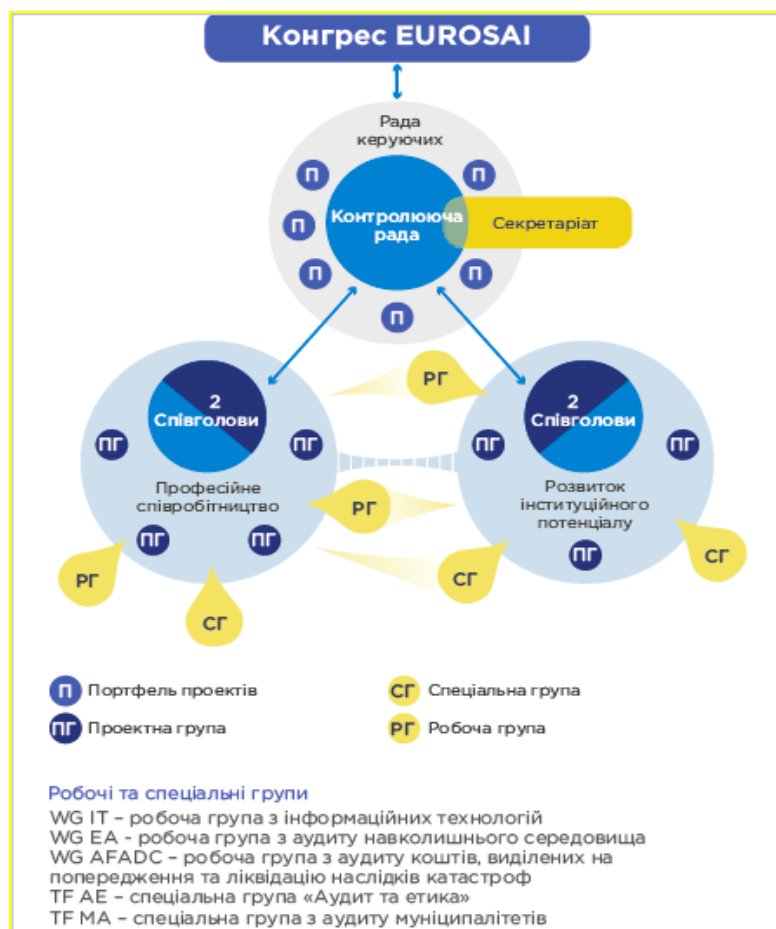

Рис. 2. Місія та цілі, визначені Стратегічним планом діяльності Робочої групи EUROSAI з аудиту коштів, виділених на попередження та ліквідацію наслідків катастроф, на 2017–2021 роки

Станом на початок 2021 року Робоча група об'єднує 19 BOA, з яких 17 BOA – постійні члени та 2 BOA – спостерігачі.

Робоча група функціонує як складова організаційної структури регіональної організації EUROSAI (рис. 3), а також відповідно до засад, визначених міжнародною спільнотою BOA – INTOSAI.

Рис. 3. Організаційна структура EUROSAI

З огляду на це при плануванні діяльності Робоча група враховує принципи та стратегічні напрями діяльності зазначених організацій на поточний і майбутні періоди.

Водночас Робоча група бере до уваги цінності та політику ООН, зокрема в частині Порядку денного ООН на період до 2030 року, який визначено як план дій для людей, планети та процвітання.

Таким чином, важливою передумовою діяльності Робочої групи є те, що виконання Стратегічного плану діяльності робочої групи EUROSAI з аудиту

коштів, виділених на попередження та ліквідацію наслідків катастроф, на 2017–2020 роки має сприяти:

1. Реалізації Стратегічного плану EUROSAI на період 2017–2023 років:

У своїй діяльності Робоча група підтримує такі цінності EUROSAI:

основоположні:

- незалежність: EUROSAI – це неполітична організація;
- професіоналізм – відповідність високим професійним стандартам і принципівість;
- відкритість – повага до думок усіх фахівців і підтримка всіх членів організації;

інструментальні:

- дух співробітництва – обмін знаннями і навчання один в одного;
- сприйнятливість до нового – прагнення розвивати культуру новаторства, постійного навчання та самовдосконалення, просування стійких і ефективних методів обміну знаннями;
- динамізм – пошук своєчасних рішень для нових проблем, що виникають у регіоні.

Діяльність Робочої групи забезпечить реалізацію двох стратегічних цілей EUROSAI, визначених на 2017–2023 роки:

- підтримка ефективного, інноваційного та затребуваного фінансового контролю шляхом просування та координації професійного співробітництва;
- допомога BOA у використанні нових можливостей і вирішенні нових проблем шляхом сприяння розвитку їх інституційного потенціалу.

З метою досягнення цих цілей EUROSAI сприятиме підвищенню якості аудиторських перевірок, що здійснюються BOA, поліпшенню підзвітності, прозорості та професійної етики органів виконавчої влади та підприємств державного сектору в країнах регіону, що також відповідає місії та завданням Робочої групи.

2. Досягненню стратегічних цілей INTOSAI, визначених Стратегічним планом INTOSAI на 2017–2022 роки:

✓ **Цілі 1 «Професійні стандарти»**, яка має на меті створювати сильні, незалежні і багатопрофільні BOA і заохочувати належне управління за допомогою:

відстоювання значущості, забезпечення та оновлення ISSAI;
сприяння розробленню і прийняттю відповідних та ефективних професійних стандартів.

✓ **Цілі 3 «Обмін досвідом»**, якою передбачено заохочення співпраці, спільної роботи і постійне вдосконалення BOA шляхом накопичення знань, обміну досвідом, включаючи:

створення та перегляд продуктів INTOSAI;

надання критеріїв порівняльної оцінки і ведення порталу спільноти;

вивчення найкращих методів і проведення досліджень з питань, що викликають спільну зацікавленість і занепокоєння.

Зазначені положення також відображено у стратегічних напрямках діяльності Робочої групи на поточний та майбутні періоди.

3. Виконанню Порядку денного ООН у сфері сталого розвитку на період до 2030 року, Ціль 11 «Забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст і населених пунктів».

Як вже зазначалося, ЦСР визначені Порядком денним ООН до 2030 року, стосуються всіх країн і всіх зацікавлених сторін, що діятимуть на засадах співробітництва і партнерства.

Робочою групою до напрямів своєї діяльності включено заходи, що мають забезпечити досягнення Цілі 11, зокрема в частині таких глобальних завдань:

✓ до 2030 року суттєво скоротити кількість загиблих і постраждалих та значно зменшити прямий економічний збиток у вигляді втрат світового валового внутрішнього продукту внаслідок лих, у тому числі пов'язаних з водою, приділяючи особливу увагу захисту малозабезпечених і вразливих груп населення (11.5.);

✓ до 2030 року зменшити негативний екологічний вплив міст у перерахунку на одну особу населення, в тому числі шляхом приділення особливої уваги якості повітря і видаленню міських та інших відходів (11.6.);

✓ до 2020 року значно збільшити кількість міст і населених пунктів, що прийняли та реалізують комплексні стратегії і плани, спрямовані на усунення соціальних бар'єрів, підвищення ефективності використання ресурсів, пом'якшення наслідків зміни клімату, адаптацію до його зміни та здатність протистояти стихійним лихам, а також розробити й упровадити відповідно до Сендайської рамкової програми зі зниження ризику лих на 2015–2030 роки заходи з комплексного управління ризиками, пов'язаними з лихами, на всіх рівнях (11.b.).

Таким чином, діяльність Робочої групи та питання, на вирішення яких її спрямовано, є важливим елементом політики міжнародної та регіональної спільноти ВОА, а також відповідає загальносвітовим тенденціям акумулювання зусиль урядів та зацікавлених сторін різних країн.

Діяльність Робочої групи сприяє поглибленню взаєморозуміння і розширенню професійної співпраці між ВОА – членами EUROSAI і INTOSAI шляхом обміну ідеями та досвідом здійснення аудитів у сфері попередження та ліквідації наслідків катастроф, проведенню спільних і паралельних аудитів у межах двосторонніх або багатосторонніх угод, підвищенню професійного розвитку фахівців.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ РОБОЧОЇ ГРУПИ EUROSAI З АУДИТУ КОШТІВ, ВИДІЛЕНИХ НА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ЛІКВІДАЦІЮ НАСЛІДКІВ КАТАСТРОФ, НА 2017–2021 РОКИ

2.1. Результати виконання стратегічної цілі 1 – Професійне співробітництво

Стратегічна ціль 1 спрямована на обмін знаннями з питань проведення аудитів та визначення найбільш актуальних тем у сфері попередження та ліквідації наслідків катастроф, а також сприяти БОА в ефективному проведенні аудитів з цієї тематики.

Реалізація першої стратегічної цілі передбачає, що у межах професійного співробітництва організовується обмін знаннями під час проведення навчальних та консультативних заходів з найбільш актуальних тем, що хвилюють членів Робочої групи (таблиця 1). Співпраця з усіма органами INTOSAI та EUROSAI, зовнішніми партнерами, встановлення нових контактів між БОА, забезпечення максимальної відкритості діяльності Робочої групи сприятимуть обміну знаннями в межах INTOSAI та EUROSAI, з іншими зацікавленими сторонами.

Таблиця 1

Стратегічні завдання та очікувані результати від виконання стратегічної цілі 1 – Професійне співробітництво

№ з/п	Стратегічні задачі	Очікувані результати
1.1.	Ініціювання та проведення міжнародних координованих/паралельних аудитів з найбільш актуальної тематики у сфері діяльності Робочої групи	<p>Завершення розпочатих міжнародних координованих аудитів у межах діяльності Робочої групи.</p> <p>Ініціювання та проведення нових аудитів та спільних ініціатив з найбільш актуальних для членів Робочої групи тем.</p> <p>Сприяння повному виконанню рекомендацій міжнародних аудитів, проведених у межах діяльності Робочої групи.</p> <p>Збільшення кількості членів Робочої групи, задіяних у міжнародних координованих аудитах і спільних ініціативах.</p>
1.2.	Обмін знаннями з питань проведення аудитів у сфері	Проведення щорічних засідань учасників Робочої групи.

№ з/п	Стратегічні задачі	Очікувані результати
	попередження та ліквідації наслідків катастроф	Проведення семінарів з актуальних для членів Робочої групи питань. <i>Продовження таблиці</i>
1.3.	Підвищення обізнаності громадськості про діяльність Робочої групи	<p>Регулярне інформування про діяльність Робочої групи в друкованих та електронних виданнях INTOSAI та EUROSAI, активна участь у заходах, організованих у межах діяльності цих організацій та їх органів.</p> <p>Підготовка до створення оновленого інформаційного видання Робочої групи</p> <p>Оновлення субпорталу Робочої групи на вебпорталі Рахункової палати України.</p>
1.4.	Розширення контактів Робочої групи з професійним співтовариством з питань її діяльності	<p>Залучення до діяльності Робочої групи експертів міжнародних організацій.</p> <p>Активізація співпраці Робочої групи з іншими групами EUROSAI, а також органами INTOSAI.</p>

2.1.1. Стан реалізації стратегічної задачі 1.1. «Ініціювання та проведення міжнародних координованих/паралельних аудитів з найбільш актуальної тематики у сфері діяльності робочої групи».

У межах цієї задачі Робочою групою завершено три міжнародні координовані аудити та ініційовано проведення нових аудитів спільних ініціатив, зокрема в частині моніторингу виконання рекомендацій попередніх міжнародних аудитів.

Так, у 2017 році в м. Рим, Республіка Італія, зацікавленими ВОА – членами Робочої групи підписано спільні положення про співробітництво при проведенні міжнародних координованих аудитів за такими темами:

- попередження та ліквідація наслідків паводків (ВОА України, Республіки Польща, Республіки Білорусь; під час аудиту та підготовки спільного звіту долучились ВОА Республіки Сербія, Грузії, Турецької Республіки та Європейський суд аудиторів);
- попередження та ліквідація наслідків землетрусів (ВОА України, Румунії та Турецької Республіки);
- поводження з відходами та їх видалення (ВОА України та Республіки Молдова, під час аудиту та підготовки спільного звіту долучився ВОА Республіки Сербія).

Крім того, у 2018 році ВОА України, Словаччини та Польщі у межах діяльності Робочої групи домовилися про проведення міжнародного аудиту виконання рекомендацій міжнародного координованого аудиту «Транскордонне

перевезення відходів у світлі положень Базельської конвенції», проведеного ВОА цих країн у 2007 році.

Керівники ВОА України, Словаччини та Польщі 07.03.2019 в м. Братислава, Словацька Республіка, підписали спільне положення про співробітництво під час проведення цього аудиту.

У зв'язку з масштабністю проблеми небезпечних відходів для країн Європи, Рахункова палата України та Вища палата контролю Республіки Польща звернулись до членів та спостерігачів Робочої групи з пропозицією провести міжнародний координований аудит стану дотримання вимог Базельської конвенції після 2020 року.

Результати проведених координованих аудитів у межах діяльності Робочої групи свідчать про необхідність:

продовження співпраці між ВОА з питань, що стосуються сфери діяльності Робочої групи;

посилення зусиль урядів з метою запобігання виникненню екологічних та техногенних катастроф, у тому числі шляхом надання рекомендацій за результатами координованих аудитів;

інформаційного обміну та вжиття спільних заходів ВОА країн, які мають спільні кордони.

На даний момент підготовлено макети спільних звітів за результатами міжнародних координованих аудитів з питань попередження та ліквідації паводків та у сфері поводження з відходами та їх видалення. Макети звітів англійською мовою надіслано ВОА – учасникам аудитів для отримання електронних підписів керівників.

Проект Спільного звіту про результати аудиту «Транскордонне перевезення відходів між Україною, Словаччиною і Польщею в період 2015 – I півріччя 2019 року у світлі положень Базельської Конвенції» підготовлено координатором аудиту – ВОА Польщі та буде погоджено учасниками і підписано у 2021 році.

Слід зазначити, що результати міжнародного координованого аудиту з питань попередження та ліквідації паводків увійшли до Рекомендацій кращої практики, розроблених Робочою групою.

Загалом, проведення координованих аудитів у межах діяльності Робочої групи полегшило обмін знаннями та досвідом між її членами для досягнення загальної мети – забезпечення урядами наших країн подальших кроків для попередження та ліквідації наслідків катастроф.

Коротку інформацію про результати проведених міжнародних координованих аудитів наведено в додатку.

Таким чином, стратегічну задачу 1.1 виконано в повному обсязі. Проведення міжнародних координованих аудитів у межах діяльності Робочої групи зміцнювало співпрацю, засновану на відкритій комунікації та професійній майстерності. Це полегшило обмін знаннями та досвідом між

інституціями – членами Робочої групи для досягнення загальної мети – забезпечення урядами наших країн подальших кроків для попередження та ліквідації наслідків катастроф.

Отже, дослідження та проведення спільних міжнародних координованих аудитів у сфері попередження виникнення катастроф має стати дорожньою картою для діяльності Робочої групи на наступні 2021–2024 роки.

2.1.2. Стан реалізації стратегічної задачі 1.2. «Обмін знаннями з питань проведення аудитів у сфері попередження та ліквідації наслідків катастроф».

З метою виконання цього завдання Робочою групою проведено три щорічні засідання учасників та чотири семінари з найбільш актуальних тематик для членів Робочої групи, зокрема:

29–30 березня 2018 року в м. Кишинів (Республіка Молдова) під головуванням Рахункової палати України відбулося **IV засідання** Робочої групи, в якому взяли участь 29 представників ВОА Албанії, Білорусі, Болгарії, Казахстану, Молдови, Польщі, Румунії, Сербії, Туреччини та України.

*Учасники IV засідання Робочої групи,
м. Кишинів, Республіка Молдова, 2018 рік*

Під час засідання 30.03.2018 відбувся семінар на тему «**Практика використання міжнародних стандартів вищих органів аудиту у проведенні аудитів у сфері попередження та ліквідації наслідків затоплень**».

Учасники заходів ознайомилися з досвідом ВОА-членів і представили досягнення своїх ВОА щодо проведення аудиторських заходів у сфері попередження та ліквідації наслідків катастроф, обговорили шляхи впровадження та використання міжнародних стандартів ISSAI серії 5500 у практичній діяльності ВОА та ознайомилися з досвідом їх використання при проведенні аудитів у сфері попередження та ліквідації наслідків катастроф.

24–25 квітня 2019 року в м. Тирана, Республіка Албанія, за сприяння ВОА Республіки Албанія відбулося **V щорічне засідання** Робочої групи та семінар на тему «**Транскордонне переміщення небезпечних відходів: проблема, наслідки та виклики**».

Учасники семінару на тему «Практика використання міжнародних стандартів вищих органів фінансового контролю у проведенні аудитів у сфері попередження та ліквідації наслідків затоплень», м. Кишинів, Республіка Молдова, 2018 рік

Учасники V засідання Робочої групи, м. Тирана, Республіка Албанія, 2019 рік

*Учасники V засідання Робочої групи,
м. Тирана, Республіка Албанія, 2019 рік*

Загалом у цих міжнародних заходах взяли участь 43 учасники, з них 40 представників ВОА 12-ти країн (Республіки Албанія, Білорусь, Болгарія, Казахстан, Молдова, Польща, Румунія, Сербії, Словацької Республіки, Турецької Республіки, Грузії та України) та Європейського суду аудиторів.

Крім того, в заходах взяли участь три представники Міністерства оборони Албанії, в тому числі заступник Міністра оборони Албанії.

Під час V засідання Робочої групи учасникам представлено звіт Секретаріату Робочої групи про виконану роботу за березень 2018 – квітень 2019 року, проєкт Рекомендацій кращої практики, а також Спільне положення про співробітництво між ВОА при проведенні міжнародного координованого аудиту стану дотримання вимог Базельської конвенції.

Крім того, відбулась пленарна сесія на тему **«Роль та можливості ВОА у посиленні безпеки населення від катастроф»**, під час якої учасники обмінялись досвідом з питань проведення аудитів у сфері попередження та ліквідації наслідків катастроф. Так, аудиторським досвідом поділились представники ВОА Албанії, Білорусі, Грузії, Польщі, Румунії та України, а також Європейського суду аудиторів.

*Учасники пленарної сесії на тему “Роль та можливості ВОА у посиленні безпеки населення від катастроф”,
м. Тирана, Республіка Албанія, 2019 рік*

Результатом проведення щорічного засідання Робочої групи є не лише внесок у виконання стратегічної цілі 1 «Професійне співробітництво», а й підтвердження значної зацікавленості ВОА в проведенні міжнародних координованих аудитів шляхом приєднання нових учасників до запланованих заходів, надання учасникам можливості вивчення кращої практики проведення аудитів, а також участі у розробленні методологічних матеріалів з метою вироблення єдиних підходів та об'єднання зусиль Європейського Співтовариства для запобігання виникненню катастроф та мінімізації збитків від їх наслідків.

30 жовтня 2019 року в м. Белград, Республіка Сербія, під головуванням Рахункової палати та за підтримки Державної аудиторської установи Республіки Сербія відбувся семінар Робочої групи на тему «**Сприяння досягненню Цілей сталого розвитку у сфері попередження та ліквідації наслідків катастроф**».

*Учасники семінару Робочої групи,
м. Белград, Республіка Сербія, 2019 рік*

У семінарі взяли участь 22 представники з 6 ВОА – членів Робочої групи: Албанії, Румунії, Польщі, Сербії, Туреччини та України.

Під час міжнародного заходу учасники не тільки обмінялися власним досвідом та досвідом своїх ВОА щодо реагування на виклики, спричинені зміною клімату, але й обговорили проблемні питання, які потребують прийняття спільного рішення всіх ВОА з метою реалізації ЦСР ООН.

VI засідання Робочої групи відбулося **24.11.2020** у форматі відеоконференції.

Під час засідання 25.11.2020 також відбувся онлайн семінар на тему **«Попередження техногенних катастроф: три кроки в майбутнє»**.

У заході взяли участь 43 представники ВОА 14 країн: Республіки Албанія, Білорусь, Болгарія, Італійської Республіки, Республіки Казахстан, Латвійської Республіки, Республіки Молдова, Польща, Румунії, Республіки Сербія, Турецької Республіки, Грузії, України, Республіки Індонезія, а також Європейського суду аудиторів.

*Учасники VI засідання Робочої групи,
відеоплатформа: Zoom, 2020 рік*

Під час засідання учасникам презентовано інформацію про два завершені міжнародні координовані аудити з питань попередження та ліквідації наслідків паводків та у сфері поводження з відходами та їх видалення.

Крім того, учасників ознайомлено з двома важливими документами: **Рекомендаціями** кращої практики, **які одногосно схвалено**, і проектом **Стратегічного плану** робочої групи EUROSAI з аудиту коштів, виділених на попередження та ліквідацію наслідків катастроф, на 2021–2024 роки, який надано членам Робочої групи для ознайомлення та надання пропозицій щодо напрямів подальшої діяльності групи.

Серед **головних акцентів у подальшій діяльності** Робочої групи, про які наголошувалось під час засідання, можна виділити:

- необхідність активізації роботи EUROSAI WGAFADC, зокрема в напрямі розширення співпраці з неурядовими організаціями та експертами;
- підвищення рівня публічності роботи;
- активну популяризацію результатів діяльності Робочої групи;

розгляд можливості більш тісної співпраці з іншими групами в рамках EUROSAI та INTOSAI;

проведення аудитів готовності урядів до катастроф, у тому числі біологічних.

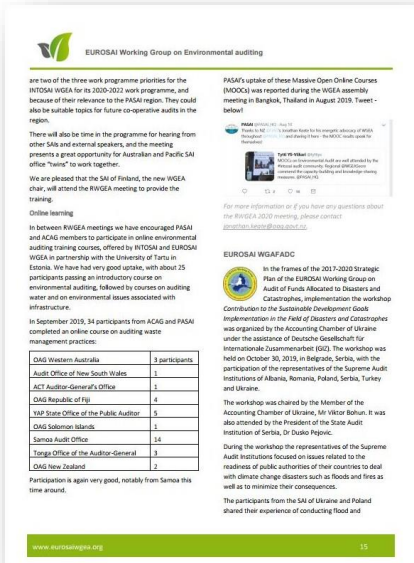
Таким чином, стратегічну задачу «Обмін знаннями з питань проведення аудитів у сфері попередження та ліквідації наслідків катастроф» виконано в повному обсязі. Заходи, організовані для її реалізації, забезпечили досягнення місії Робочої групи, поширення кращої практики з питань проведення аудитів у сфері катастроф між ВОА та підвищення рівня інформованості учасників заходів із цих питань.

Водночас через всесвітню пандемію COVID-19 змінено терміни і формат роботи Робочої групи, як наслідок, потрібно додатковий час на виконання поставлених Стратегічним планом завдань і винайдення нових шляхів їх реалізації.

2.1.3. Стан реалізації стратегічної задачі 1.3. «Підвищення обізнаності громадськості про діяльність робочої групи».

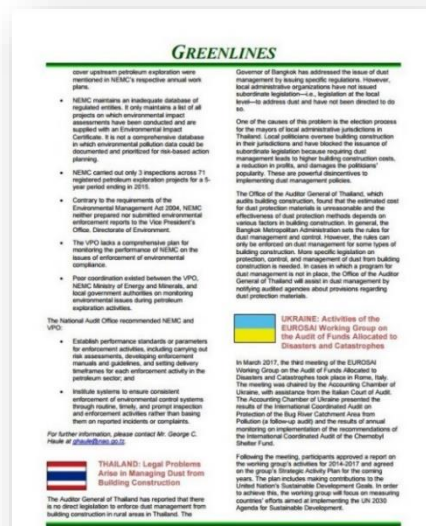
У межах реалізації заходів, визначених цією задачею, Секретаріатом Робочої групи (Рахунковою палатою України) підготовлено статті про її діяльність, зокрема у щорічних виданнях журналу EUROSAI за 2017 і 2018 роки оприлюднено статті, які висвітлюють основні засади діяльності Робочої групи, передумови її створення, місію, принципи та стратегічні цілі на найближчий період.

У періодичних виданнях робочої групи EUROSAI з аудиту навколишнього середовища (EUROSAI WGEA Newsletter) опубліковано інформацію про заходи, які проводились у межах діяльності Робочої групи у 2019 році: V щорічне засідання (квітень, Республіка Албанія) та семінар (листопад, Республіка Сербія), їх результати:

У журналі робочої групи INTOSAI з аудиту навколишнього середовища (INTOSAI WGEA Greenlines) також оприлюднено інформацію про діяльність Робочої групи з метою інформування спільноти BOA не лише на рівні регіональної організації EUROSAI, а й на рівні INTOSAI, що забезпечить розширення контактів з BOA інших регіонів:

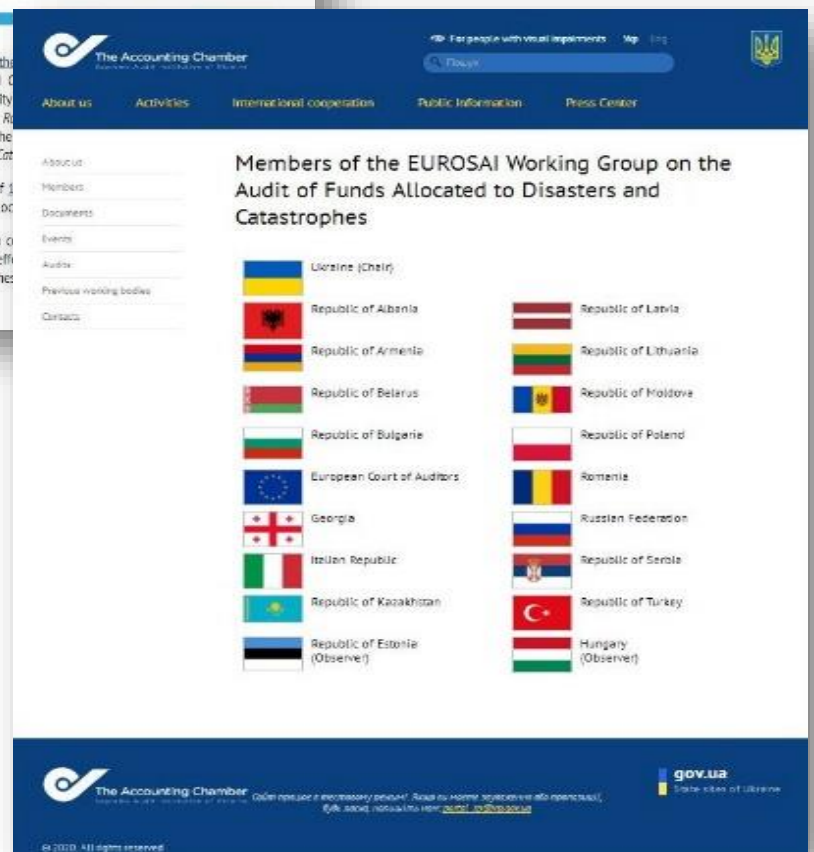

Таким чином, публікації інформаційних повідомлень забезпечили підвищення рівня обізнаності громадськості та міжнародної спільноти щодо діяльності Робочої групи, зокрема стану виконання стратегічних завдань і досягнення стратегічних цілей.

Водночас з метою підвищення рівня інформаційної обізнаності членів Робочої групи у 2019 році на новому вебсайті Рахункової палати створено вебсторінку Робочої групи з метою надання зручного ергономічного інтерфейсу для користувачів сайту.

Вебсторінка Робочої групи містить загальну інформацію про Робочу групу, список її членів, розроблені документи, заходи, проведені та поточні аудити, інформацію про попередні робочі органи та контактну інформацію.

Крім того, на оновленій вебсторінці Робочої групи розміщено базу даних аудитів природних та техногенних катастроф в Європі, яка дозволяє користувачам сайту ознайомитись з досвідом ВОА – членів Робочої групи в проведенні аудитів у сфері попередження та ліквідації різного роду катастроф.

Таким чином, задачу в частині підвищення рівня обізнаності громадськості про діяльність Робочої групи виконано. Водночас, враховуючи сучасні тенденції онлайн-комунікації та поширення інформації через онлайн-засоби, необхідно активізувати діяльність Робочої групи в цьому напрямі і запроваджувати нові інструменти максимально активного поширення інформації про Робочу групу.

2.1.4. Стан реалізації стратегічної задачі 1.4. «Розширення контактів робочої групи з професійним співтовариством з питань діяльності групи».

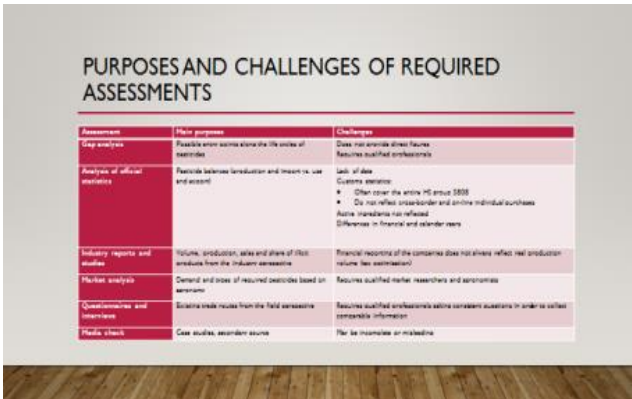
Для досягнення стратегічної задачі 1.4 Секретаріатом Робочої групи залучено експертів міжнародних організацій з метою більш якісного та професійного наповнення змісту заходів Робочої групи, зокрема:

координатор програм розвитку ФАО (Україна), співголова Україна – UNPF за компонентом «Сталий економічний розвиток, навколишнє середовище та зайнятість», координатор програм ООН з питань хімічних речовин та відходів Михайло Малков взяв участь у семінарі «Транскордонне переміщення небезпечних відходів: проблема, наслідки та виклики» із своєю презентацією та темою «Роль ВОА в протидії торгівлі незаконними пестицидами».

Учасники семінару ознайомились з такими питаннями:

- зміст і наслідки незаконної торгівлі пестицидами, її ризики та загрози, питання продовольчої безпеки;
- протидія незаконній торгівлі пестицидами як комплексна діяльність, спрямована на ідентифікацію шляхів незаконного виробництва і торгівлі;
- зв'язок між торгівлею незаконними пестицидами та небезпечними відходами;
- приклади виявлення незаконної торгівлі пестицидами, у тому числі зафіксовані організацією EUROPOL.

Assessment	Main purpose	Challenge
Large seizures	Identify when seizure exceeds the limits of restricted	Does not always detect traces Requires qualified professionals
Analysis of official statistics	Provide between production and import vs. use and export	Lack of data Customs statistics: <ul style="list-style-type: none"> • Do not cover the entire MS annual SSB • Do not reflect cross-border and online individual purchases Some member states not reflected Differences in financial and statistical data
Industry reports and studies	Volume, production, sales and share of this products from the industry assessments	Financial reports of the companies does not always reflect real production volume (tax assessment)
Market analysis	Demand and uses of required pesticides based on scenarios	Requires qualified market researchers and agronomists
Questionnaires and interviews	Scenario leads results from the field assessments	Requires qualified professionals within concerned institutions in order to collect comparable information
Media check	Case studies, secondary source	Has to be immediate or misleading

Крім того, під час пленарної сесії «Роль та можливості ВОА у посиленні безпеки населення від катастроф» (у межах V засідання Робочої групи) Михайло Малков у презентації «Боротьба з незаконною торгівлею агрохімікатами як складова зниження ризику від хімічної, біологічної, радіологічної

та ядерної загрози» акцентував увагу на важливості співпраці EUROSAI та ООН.

Основні тези:

➤ Міжнародні організації під патронатом ООН, зокрема ФАО, можуть не тільки надавати ВОА важливу та корисну інформацію, але й пропонувати теми для аудиту з найбільш проблемних та актуальних питань.

➤ Представлена загальна характеристика системи управління хімічними, біологічними, радіологічними та ядерними загрозами, одним із питань якої, зокрема, є незаконна торгівля пестицидами, та перелік державних органів, які можуть бути учасниками цієї системи, а також окрема увага приділена ЦСР, визначеним Порядком денним ООН 2030.

➤ Вибір теми аудиту вимагає від аудиторів ретельної оцінки ризиків та втрат, які можуть бути спричинені незаконною торгівлею пестицидами, та оцінки суттєвості на підставі кількості суб'єктів господарювання, які постраждають від використання незаконних пестицидів. Насамкінець як практичний інструментарій наведено приклади ефективного застосування перехресного аналізу статистичних даних при дослідженні проблеми незаконної торгівлі пестицидами.

Варто зазначити, що координатор програм розвитку ФАО в Україні наголосив на необхідності більш тісного співробітництва між цією організацією та ВОА, зокрема з Рахунковою палатою України, з метою координації дій для запобігання незаконному обігу пестицидів, що становлять загрозу здоров'ю населення та стану довкілля.

Еліна Стоянова-Лазарова (Болгарія), міжнародний незалежний експерт з 15-річним досвідом роботи у сфері управління відходами та довкілля, магістр у галузі хімічної інженерії та державного управління з досвідом роботи з підтримки політик у сфері довкілля, розвитку законодавства з управління відходами, у тому числі муніципальними, небезпечними, промисловими, електричними та електронними відходами, а також їх транскордонного

переміщення, презентувала тему «**Базельська конвенція: ключові проблеми та шляхи вирішення**» (у межах семінару «Транскордонне переміщення небезпечних відходів: проблема, наслідки та виклики»).

Зважаючи на те, що в межах Робочої групи проводився міжнародний координований аудит з даної проблематики, експерт більш детально ознайомила представників ВОА – членів Робочої групи із:

загальною характеристикою проблеми; нормативно-правовим полем, яке регулює питання поводження з різними видами відходів;

можливостями та загрозами глобальної торгівлі і переміщення відходів; питанням переміщення відходів як складовою загальної системи управління відходами;

проблемою глобальної незаконної торгівлі відходами та відповідними загрозами здоров'ю населення, ризиками для здоров'я працівників, загрозами навколишньому середовищу;

рекомендаціями щодо удосконалення законодавства та активізації співпраці між органами.

Classification of waste

The HS nomenclature, LoW and Basel codes are currently not correlated to each other

Waste classification procedures?

Globally Harmonized System of Classification and Labelling of Chemicals (GHS)

Source of image <https://www.basel-matters.com/ghs>

Учасники обговорення дійшли спільного висновку щодо недостатності (або недостатньої імплементації) практично у всіх країнах Європи норм законодавства, які регулюють питання управління відходами або їх класифікації, наявності проблем з гармонізацією законодавства та обміном інформацією між

різними інституціями, залученими до цього процесу, що свідчить про актуальність проблеми для всіх країн регіону.

Тетяна Тевкун (Україна), юрист реформи управління відходами команди підтримки реформ Мінприроди України, спільно з **Еліною Стояною-Лазаровою** (Болгарія) **взяла участь** у семінарі «Транскордонне переміщення небезпечних відходів: проблема, наслідки та виклики» з презентацією «**Базельська конвенція: Е-відходи: проблеми та можливості**».

Експерта запрошено для висвітлення питань, що стосуються:

- проблеми зростання Е-відходів та небезпечних речовини, які вони містять;
- потенційної вартості сировини, яка містилася у Е-відходах, накопичених за 2016 рік;
- складових політики управління Е-відходами;
- результатів проєкту з оцінки незаконної торгівлі Е-відходами в Європі (CWIT Project);
- законного та незаконного переміщення Е-відходів;
- особливостей законодавства, яке регулює поводження з Е-відходами;
- забезпечення розширеної відповідальності виробника;
- імпорту та експорту Е-відходів.

POSSIBLE SOLUTIONS TO THE COMPLEX E-WASTE PROBLEM

- **LOCAL NATIONAL SOLUTIONS:**
  - Legislation
  - Enforcement
  - Extended Producer Responsibility
- **INTERNATIONAL SOLUTIONS:**
  - Sharing information
  - Joint enforcement
  - Harmonisation of penalties is a key for limiting the illegal activities
  - Facilitate investigations, prosecutions and sentencing

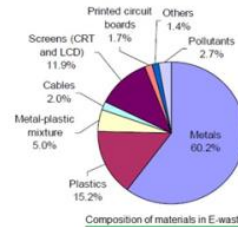
DIFFERENT DEGREES OF COMPLIANCE AND CRIMINALITY:

- unintentional violations or non-compliance by individuals
- deliberate illegal activities following a criminal business model

OFFENCES:

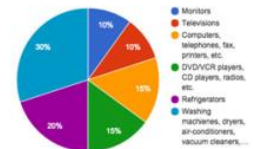
- inappropriate treatment
- violations of WEEE trade regulations
- theft
- lack of required licenses/permits
- smuggling
- false declaration of the load

HIGH-VALUE MATERIALS IN E-WASTE

<http://www.fairtrade-world.com/articles/E-Waste-management-recycling-and-disposal.html>

E-Waste

Adapted from University of Michigan⁴

<http://batteriesandustainability.org/chapters/e-waste.html>

HAZARDS IN E-WASTE

Image source : <https://youngzine.org/news/science/apple-toxics-e-waste>

- Mercury containing components such as switches or back-lighting
- Asbestos waste and components which contain asbestos
- Lead
- Arsenic, cadmium, mercury
- Other heavy metals
- Hazardous substances in printed circuit boards
- phosphorous pentachloride and bromides in CRTs
- CFCs in fridges
- Components containing refractory ceramic fibres (RCFs)
- Components containing radioactive substances.
- Heavy metals, POPs, PCBs, flame retardants

Учасникам семінару експерти запропонували рамковий варіант комплексного розв'язання проблеми Е-відходів та надали перелік міжнародних організацій, що досліджують цю проблематику.

Експерт проекту UNIDO, екологічний аудитор Олена Ткач (Україна) взяла участь у семінарі «Сприяння досягненню Цілей сталого розвитку у сфері попередження та ліквідації наслідків катастроф» з презентацією «Наслідки змін клімату – управління ризиками виникнення катастроф».

CONSEQUENCES OF CLIMATE CHANGE AND DISASTER RISK MANAGEMENT

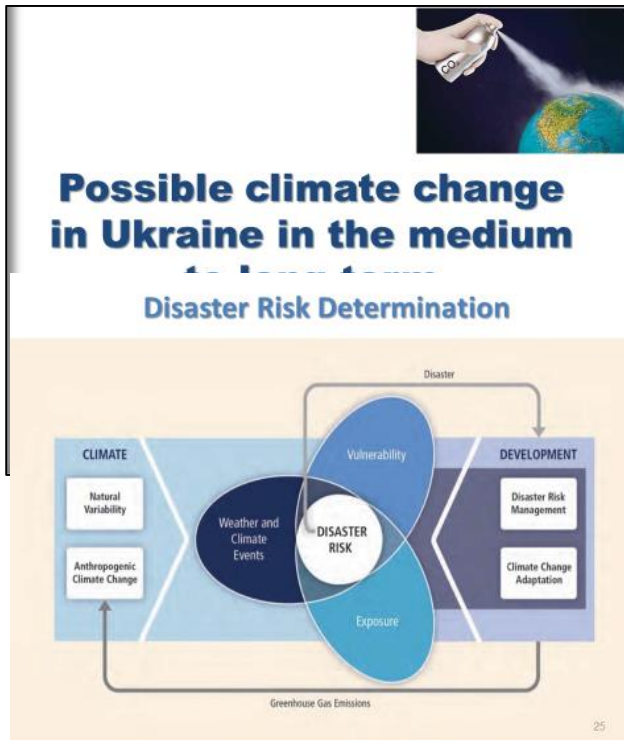
Seminar of the EUROSAI Working Group on the Audit of Funds Allocated to Disasters and Catastrophes "Contributing to achievements of the Sustainable Goals in the sphere of prevention and consequences elimination of disasters and catastrophes"

Belgrade

29 October, 2019

Експерт представила моделі управління ризиками при катастрофах, детально зупинившись на Міжнародній стратегії Організації Об'єднаних Націй щодо зменшення наслідків стихійних лих (UNISDR) та Рамковій конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату (UNFCCC).

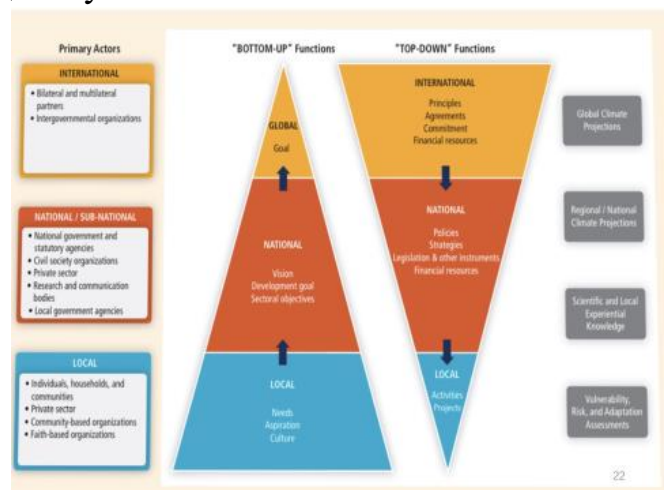
Особливий акцент зроблено на

Disaster Risk Management Approaches

питанні допомоги після катастроф, що дає можливість зменшити ризик катастроф, пов'язаних з погодою та кліматом, та поліпшити адаптаційний потенціал у цілому.

Насамкінець експертом наголошено, що підтримка здатності громад забезпечувати рівноправний доступ та право на основні ресурси та активи є важливим фактором для розвитку місцевих адаптаційних можливостей у мінливому кліматі, а єдиною можливістю змінити тенденцію до зміни клімату є повне дотримання країнами Паризької угоди.

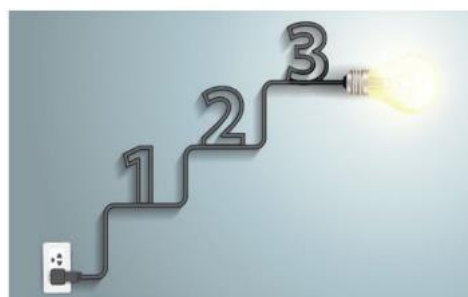

Представники ВОА-членів Робочої групи також мали можливість ознайомитись з **науковим підходом** до класифікації катастроф та оцінки їх ризиків під час презентації **Михайла Гродзинського**, завідувача кафедри фізичної географії та геоєкології, доктора географічних наук, професора, член-кореспондента Національної академії наук України, на тему **«Три академічні кроки у сфері попередження техногенних катастроф: визначення, оцінка, вирішення невизначеностей»** (у межах семінару «Попередження техногенних катастроф: три кроки в майбутнє»).

Розглянуто підходи до техногенних катастроф з академічної точки зору, визначення катастроф, відповідні теорії, критерії ідентифікації та оцінки техногенних подій, питання невизначеності та ймовірності у попередженні техногенних катастроф тощо.

Three academic steps towards the man-made disaster prevention: Identification, Assessment, Dealing with Uncertainties

Mykhailo Grodzynskyi, Prof.
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

Підсумком доповіді став такий висновок: оцінка ризику техногенної катастрофи має здійснюватися з різних точок і різними суб'єктами, серед яких наукові, урядові і недержавні установи та обов'язково – ВОА.

Отже, виконання стратегічних задач, поставлених перед Робочою групою у 2017–2021 роках, забезпечило досягнення очікуваних результатів стратегічної цілі 1 – Професійне співробітництво, що дало змогу об'єднати зусилля ВОА з метою підвищення ефективності проведення аудитів у сфері попередження та ліквідації наслідків катастроф. У межах професійного співробітництва організовано обмін знаннями шляхом проведення навчальних заходів з найбільш актуальної тематики, яка турбує членів Робочої групи. Завдяки співробітництву із зовнішніми партнерами та експертами встановлено нові контакти між ВОА та забезпечено максимальну відкритість діяльності Робочої групи.

2.2. Результати виконання стратегічної цілі 2 – Професійний розвиток

Друга стратегічна ціль спрямована на просування і підтримку впровадження ISSAI, зокрема ISSAI 5500–5599 «Керівні принципи з аудиту допомоги, пов'язаної з катастрофами», накопичення і поширення новітніх професійних розробок і кращої практики проведення аудитів у сфері попередження та ліквідації наслідків катастроф, а також удосконалення напрацьованої методології.

Реалізація стратегічної цілі 2 здійснювалась шляхом виконання двох стратегічних задач (таблиця 2.)

Таблиця 2

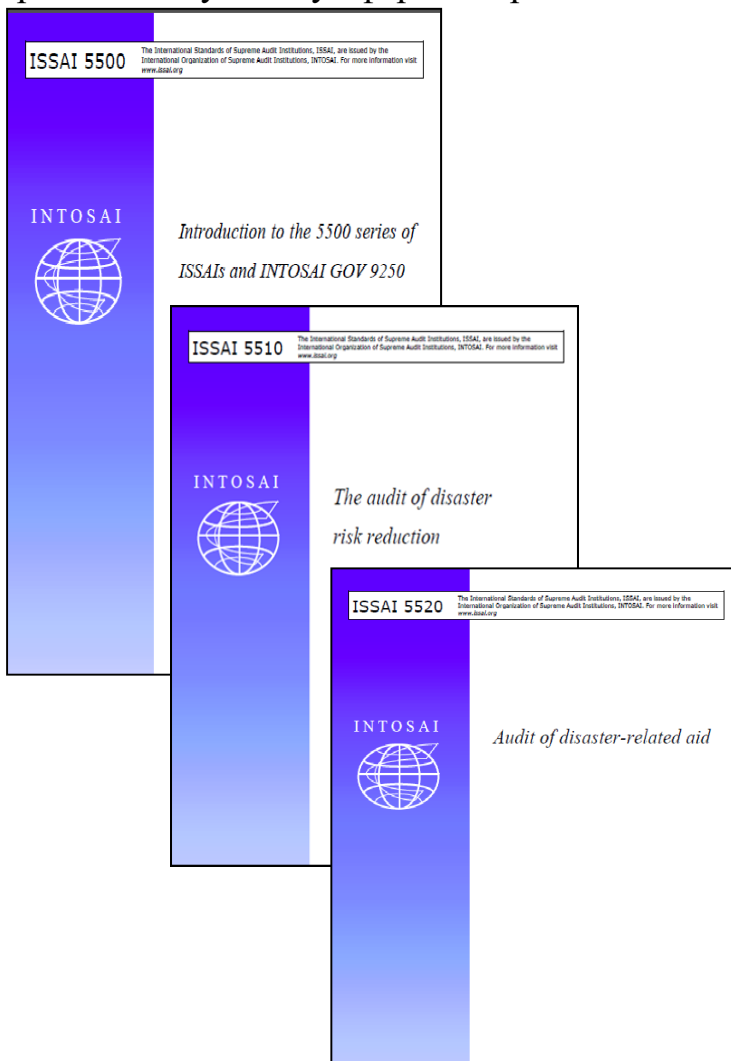
Стратегічні завдання та очікувані результати від виконання стратегічної цілі 2 – Професійний розвиток

№ з/п	Стратегічні задачі	Очікувані результати
2.1.	Підвищення обізнаності ВОА з питань використання та впровадження Міжнародних стандартів вищих органів фінансового контролю (ISSAI), зокрема ISSAI 5500-5599 «Керівні принципи по аудиту допомоги, пов'язаної з катастрофами».	Організація і проведення семінарів з найбільш актуальних питань практики впровадження Міжнародних стандартів вищих органів фінансового контролю (ISSAI), зокрема ISSAI 5500-5599 «Керівні принципи по аудиту допомоги, пов'язаної з катастрофами».
2.2.	Накопичення, аналіз і узагальнення кращої практики проведення аудитів у сфері діяльності Робочої групи.	<p>Підготовка Рекомендацій кращої практики проведення аудитів у сфері попередження і ліквідації наслідків затоплень.</p> <p>Підготовка до актуалізації Рекомендацій кращої практики проведення аудитів у сфері попередження і ліквідації наслідків катастроф шляхом додаткового включення прикладів кращої практики проведення аудитів у сфері діяльності Робочої групи.</p> <p>Ініціювання, проведення та узагальнення результатів опитувань у сфері діяльності Робочої групи.</p>

2.2.1. Стан виконання стратегічної задачі 2.1. «Підвищення обізнаності вищих органів аудиту з питань використання та впровадження Міжнародних стандартів вищих органів фінансового контролю (ISSAI), зокрема ISSAI 5500-5599 «Керівні принципи по аудиту допомоги, пов'язаної з катастрофами».

З метою забезпечення виконання цієї задачі Секретаріатом Робочої групи організовано:

1. Проведення семінару на тему «Практика використання міжнародних стандартів вищих органів фінансового контролю у проведенні аудитів у сфері попередження та ліквідації наслідків затоплень». Під час заходу учасники обговорили шляхи впровадження та використання ISSAI серії 5500 у практичній діяльності ВОА та ознайомилися з досвідом їх використання при проведенні аудитів у сфері попередження та ліквідації наслідків катастроф.

Стандарти ISSAI серії 5500: розроблено робочою групою з підзвітності та аудиту допомоги у зв'язку зі стихійним лихом (WG AADA) на основі інформації про аудит допомоги у зв'язку зі стихійним лихом, включаючи приклади передових методів, надані ВОА, які були членами робочої групи або брали участь у координованому аудиті.

Аудит допомоги у зв'язку зі стихійним лихом також досліджувала і проводила Спеціальна група, головою якої був ВОА України.

2. Під час проведення семінару на тему «**Сприяння досягненню Цілей сталого розвитку у сфері попередження та ліквідації наслідків катастроф**» у презентації «*Методологічні аспекти проведення аудитів з питань екологічних катастроф з метою сприяння досягненню Цілей сталого розвитку на національному, регіональному та міжнародному рівнях*» акцентовано увагу учасників Робочої групи на практичному використанні ISSAIs серії 5500 та 5110-5140, методологічних матеріалів INTOSAI, присвячених тематиці семінару.

3. Питання оцінки використання ISSAI серії 5500 під час проведення аудитів природних і техногенних катастроф розглядалось на семінарі «Попередження техногенних катастроф: три кроки в майбутнє».

З презентацією на цю тему виступила Аріфе Джошкун, Головний аудитор – менеджер з питань аудиту Рахункового суду Турецької Республіки, яка представила учасникам основні етапи управління катастрофами, міжнародні політики та глобальні цілі зі зменшення ризиків катастроф, дослідження ВОА щодо питань управління катастрофами, а також визначила головні питання, що стоять перед ВОА на сучасному етапі.

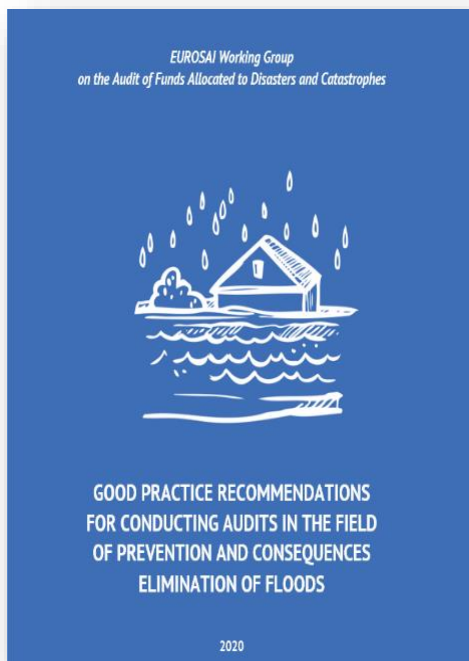

Довідково: станом на 01.01.2021 ISSAI 5500 «Введення в стандарти ISSAI серії 5500 і Керівництво INTOSAI GOV 9250», ISSAI 5510 «Аудит зниження ризиків стихійного лиха», ISSAI 5520 «Аудит допомоги під час стихійного лиха», ISSAI 5530 «Розробка аудиторських процедур з метою обліку зростаючого ризику шахрайства і корупції в період аварійної фази після стихійного лиха», ISSAI 5540 «Використання геопросторової інформації при проведенні аудиту управління готовністю до стихійних лих і допомоги під час стихійного лиха» переглядалися.

Отже, впровадження ISSAI надає BOA унікальну можливість підвищити довіру до результатів їх роботи. Проведення аудиторських перевірок відповідно до ISSAI зміцнює довіру зацікавлених осіб і організацій до BOA та державного аудиту в цілому.

2.2.2. Стан реалізації стратегічної задачі 2.2. «Накопичення, аналіз і узагальнення кращої практики проведення аудитів у сфері діяльності робочої групи».

З метою виконання цієї стратегічної задачі Робочою групою підготовлено *Рекомендації кращої практики здійснення аудитів у сфері попередження і ліквідації наслідків затоплень*.

Документ є логічним доповненням та конкретизацією *Рекомендацій кращої практики здійснення аудитів коштів, виділених на попередження й ліквідацію наслідків катастроф*, розроблених за діяльності Спеціальної групи та затверджених IX Конгресом EUROSAI у 2014 році.

Мета документа – допомога BOA в підвищенні якості аудитів з питань попередження і ліквідації наслідків затоплень шляхом вибору, узагальнення й поширення кращої практики здійснення аудитів у цій сфері. Рекомендації визначають процес аудиту, що може бути

предметом дослідження, і яка мета може бути досягнена в результаті.

Документ ґрунтується на положеннях ISSAI, документах міжнародних організацій з питань катастроф, доповнює і уточнює стандарти, що застосовують BOA у своїй

Довідково: проект Рекомендацій представлено учасникам попереднього V засідання Робочої групи, яке відбулося у квітні 2019 року в м. Тирана, Албанія. Після цього Секретаріат Робочої групи надіслав проект усім учасникам і спостерігачам для надання коментарів та пропозицій до документа, які враховано при його доопрацюванні. Остаточний варіант Рекомендацій представлено та схвалено на VI засіданні Робочої групи.

діяльності, прикладами кращої практики за результатами проведених аудитів.

Рекомендації складаються з трьох розділів, у яких детально, з прикладами зі звітів за результатами проведених аудитів з питань попередження і ліквідації повеней викладено такі питання:

CONTENTS:

- GLOSSARY OF TERMS
- PREAMBLE
- INTRODUCTION
- CHAPTER 1. THE SCOPE OF AUDITS ON THE PREVENTION AND CONSEQUENCES ELIMINATION OF FLOODS
- CHAPTER 2. PECULIARITIES OF THE AUDIT IN THE FIELD OF PREVENTION AND CONSEQUENCES ELIMINATION OF FLOODS CONSIDERING THE PROVISIONS OF ISSAIs 5500
- CHAPTER 3. INTERNATIONAL AUDITS IN THE FIELD OF PREVENTION AND CONSEQUENCES ELIMINATION OF FLOODS
- LIST OF MATERIALS AND DOCUMENTS, USED FOR THE DEVELOPMENT OF RECOMMENDATIONS

Розділ 1 – характеристика предмета аудитів у сфері попередження і ліквідації наслідків затоплень.

1.1. Нормативно-правові акти, що регулюють питання сфери попередження і ліквідації наслідків затоплень.

1.2. Рішення і заходи, прийняті для попередження й ліквідації наслідків затоплень.

1.3. Кошти, що

виділяються на попередження і ліквідацію наслідків затоплень.

*Повінь у Боснії, лютий 2019 року,
Federalna Uprava Civilne Zaštite*

Розділ 2 – особливості аудиту у сфері попередження і ліквідації наслідків затоплень на основі кращої практики здійснення аудитів з урахуванням положень ISSAI щодо аудиту допомоги, пов'язаної з катастрофами¹.

2.1. Аудит попередження затоплень.

¹ Міжнародні стандарти вищих органів аудиту щодо аудиту допомоги, пов'язаної з катастрофами, переглядаються.

2.2. Аудит етапу екстреного реагування, відновлення і реконструкції.

Розділ 3 – міжнародні аудити у сфері попередження і ліквідації наслідків затоплень.

Крім того, Рекомендації містять глосарій термінів, що стосуються питань попередження затоплень і ліквідації їх наслідків, та перелік матеріалів і документів, використаних при розробленні Рекомендацій.

З метою оновлення та поповнення бази даних аудитів природних та техногенних катастроф Секретаріатом Робочої групи проведено опитування її членів щодо аудитів, спрямованих на ліквідацію стихійних лих та катастроф, за результатами якого можна констатувати: стихійні лиха є пріоритетною проблемою, що потребує вирішення. При цьому особливо актуальною залишається проблема паводків.

Довідково: зокрема, у дослідженнях, проведених Європейським судом аудиторів, зазначається, що одну третю втрат від кліматичних катастроф у 1980-2017 роках становили гідрологічні лиха. Сума втрат – 166 млрд євро. Через кліматичні та економічні зміни прогнозується зростання витрат: з 7 млрд євро на рік в 1981–2010 роках до 20 млрд євро на рік у 2020-х, 46 млрд євро на рік у 2050-х та 98 млрд євро на рік у 2080-х.

Опитування дало змогу зробити такі **висновки**:

✓ джерелом, за рахунок якого здійснюється фінансування заходів попередження та управління наслідками стихійних лих, крім державного бюджету, насамперед є місцеві бюджети, в країнах – членах ЄС додатковим джерелом є відповідні фонди Євросоюзу; у Грузії та Латвії – благодійні фонди;

✓ ніхто з респондентів не використовує засобів масової інформації як канал висвітлення проведених аудитів; більшість ВОА комунікують з об'єктами аудиту, висвітлюють звіти на парламентських слуханнях і використовують результати в наступних аудитах;

✓ спільною проблемою проведених аудитів є питання неефективності та несвоечасності освоєння виділених коштів на попередження лих; крім того, країни не оцінюють чинника зміни клімату в проведених аудитах, хоча в межах аудиту фонду ЄС цей чинник зазначено.

Основні рекомендації за результатами аудитів:

- Попередження катастроф та стихійних лих є більш ефективним і дешевим способом боротьби з ними, ніж ліквідація їх наслідків.

- Аудит слід проводити одразу після ліквідації наслідків стихійного лиха чи катастрофи.

- Для покращення результатів аудиту необхідна умова – фізична присутність аудитора на території, що зазнала збитків та постраждала від

стихійного лиха. Доцільно також залучати зовнішніх експертів із стихійних лих та катастроф для полегшення роботи аудиторів.

- Необхідно проводити аудити щодо недостатнього застосування транскордонних програм попередження стихійних лих.

Учасники опитування зазначили такі ймовірні напрями у діяльності Робочої групи:

- ✓ обмін найкращими практиками та методологією ВОА, створення баз даних і платформ з відповідною інформацією;
- ✓ проведення спільних аудитів, насамперед країнами із спільним кордоном і схожими природними лихами; ЄСА рекомендує активізувати транскордонну співпрацю в межах європейських фондів та програм;
- ✓ продовження застосування таких комунікативних інструментів, як круглі столи в межах EUROSAI.

Отже, виконання стратегічних завдань, поставлених перед Робочою групою у 2017 – 2021 роках, забезпечило досягнення очікуваних результатів стратегічної цілі 2 – Професійний розвиток.

Діяльність Робочої групи забезпечила підвищення професійного розвитку ВОА як об'єктивної складової їх інституційного розвитку; підтримку впровадження ISSAI, зокрема ISSAI 5500-5599 «Керівні принципи по аудиту допомоги, пов'язаної з катастрофами», а також поширення новітніх професійних розробок і кращої практики проведення аудитів у сфері попередження і ліквідації наслідків катастроф та удосконалення вже напрацьованої методології попередження та ліквідації наслідків катастроф шляхом розроблення Рекомендацій кращої практики.

Водночас з метою виконання Робочою групою визначеної місії необхідно встановити, чи потрібне розроблення методологічних документів з питань, які стосуються сфери діяльності Робочої групи, в наступному періоді.

2.3. Результати виконання стратегічної цілі 3 – Сприяння досягненню Цілей сталого розвитку

Третя стратегічна ціль спрямована на проведення заходів з моніторингу зусиль країн, пов'язаних з виконанням Порядку денного ООН у сфері сталого розвитку на період до 2030 року в частині Цілі 11 «Забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості і екологічної стійкості міст і населених пунктів».

Реалізація цілі 3 передбачає накопичення, узагальнення та максимальне поширення досвіду ВОА – членів EUROSAI з проведення аудитів у сфері досягнення ЦСР (таблиця 3).

Таблиця 3

Стратегічні завдання та очікувані результати від виконання стратегічної цілі 3 – Сприяння досягненню Цілей сталого розвитку

№ з/п	Стратегічні задачі	Очікувані результати
3.1.	Моніторинг досягнення цілей сталого розвитку, зокрема, Цілі 11 «Забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості і екологічної стійкості міст і населених пунктів».	Розроблення показників для моніторингу досягнення ЦСР у сфері попередження і ліквідації наслідків катастроф, у тому числі на основі Сендайської рамкової програми по зниженню ризику лих на 2015–2030 роки. Ініціювання, проведення та узагальнення результатів опитувань ВОА – членів Робочої групи щодо зусиль країн, спрямованих на виконання Порядку денного ООН у сфері сталого розвитку на період до 2030 року в частині, що стосується діяльності Робочої групи.
3.2.	Проведення міжнародних аудитів з питань виконання Порядку денного ООН у сфері сталого розвитку до 2030 року в частині, що стосується діяльності Робочої групи	Визначення можливих тем проведення аудитів з питань виконання Порядку денного ООН у сфері сталого розвитку на період до 2030 року в частині, що стосується діяльності Робочої групи. Вивчення питання проведення міжнародних аудитів та спільних ініціатив щодо виконання Порядку денного ООН у сфері сталого розвитку до 2030 року.
3.3.	Накопичення, узагальнення та максимальне поширення передового досвіду ВОА – членів Робочої групи з проведення аудитів у сфері сталого розвитку	Висвітлення питань виконання Порядку денного ООН у сфері сталого розвитку до 2030 року в частині, що стосується діяльності Робочої групи, на її вебпорталі, а також під час засідань та семінарів. Інформування про діяльність Робочої групи в даній сфері в друкованих та електронних виданнях INTOSAI та EUROSAI. Активна участь у заходах, організованих у межах діяльності INTOSAI і EUROSAI та їх органів щодо моніторингу і перевірки досягнення ЦСР.

Зокрема, під час реалізації стратегічної цілі 3 Робочою групою проведено семінар на тему «Сприяння досягненню Цілей сталого розвитку у сфері попередження та ліквідації наслідків катастроф».

Учасники семінару обговорили можливості ВОА у вирішенні проблемних питань, які виникають при проведенні аудитів ефективності у сфері подолання наслідків зміни клімату, пов'язаних з пожежами та паводками, у тому числі в частині відсутності належних баз даних та релевантної інформації, недостатності координації дій відповідальних органів, невжиття своєчасних заходів попередження виникнення катастроф, а також забезпечення готовності до них урядів та органів влади.

Учасниками семінару також надано пропозиції щодо посилення ролі ВОА у сприянні урядам в ухваленні необхідних рішень щодо покращення стану реагування на зміни клімату та подолання наслідків катастроф.

Слід зазначити, що відповідно до Резолюції, прийнятої Генеральною Асамблеєю ООН 25 вересня 2015 року «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року», Генеральна Асамблея ООН рекомендує державам-членам проводити регулярні і всеосяжні огляди з оцінкою прогресу на шляху до досягнення ЦСР на національному та регіональному рівнях.

При цьому, як зазначає ООН у своєму дослідженні «Цілі сталого розвитку: наші рамки для відновлення COVID-19»², пандемія COVID-19 збільшує людські страждання, дестабілізує світову економіку і перешкоджає життю мільярдів людей по всьому світу, виявляє глибоку економічну нерівність і саме ті проблеми, які розглядаються в Порядку денному ООН у сфері сталого розвитку до 2030 року та Паризькій угоді про зміну клімату.

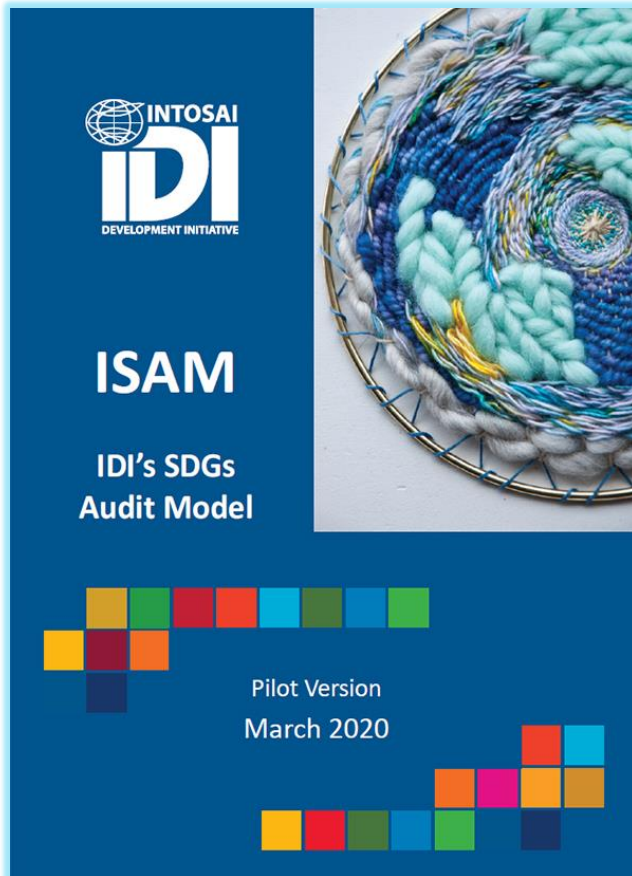
У вересні 2019 року XXIII Конгрес INTOSAI підтвердив прагнення аудиторської спільноти зробити відчутний внесок у реалізацію ЦСР. Роль ВОА в питаннях досягнення ЦСР відображена в Стратегічному плані INTOSAI на 2017–2022 роки.

Ініціатива розвитку INTOSAI (INTOSAI Development Initiative, IDI) та Департамент ООН з економічних і соціальних питань у 2019 році ухвалили рішення про активізацію роботи з підготовки посібників з аудиту ЦСР як на стратегічному, так і на практичному рівні.

---

² <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sdgs-framework-for-covid-19-recovery/>

Зокрема, в березні 2020 року на основі досліджень IDI розроблено пілотну версію Моделі з аудиту ЦСР (IDI's SDGs Audit Model, ISAM), яка являє детальний збірник методичних рекомендацій і практичних порад щодо аудиту ЦСР для ВОА.

Модель надає інструкції ВОА щодо проведення аудитів ЦСР відповідно до стандартів INTOSAI, а також пояснення про те, як своїми рекомендаціями допомогти реалізації ЦСР і забезпечити інклюзивність здійснюваних урядами заходів.

У межах INTOSAI на постійній основі діє робоча група INTOSAI з ЦСР та ключових показників сталого розвитку (*the INTOSAI Working Group on SDGs and Key Sustainable Development Indicators (WGSDGKSDI)*), яка згідно з рішенням XXIII Конгресу INTOSAI стала наступницею робочої групи INTOSAI з ключових національних показників (*the INTOSAI Working Group on Key National Indicators (WGKNI)*). До

складу робочої групи входять 27 ВОА, в тому числі й Рахункова палата.

Таким чином, через загальне погіршення результатів досягнення планових показників ЦСР у зв'язку з пандемією COVID-19 все більшої актуальності набуває питання підвищення ролі ВОА в оцінці діяльності урядів і визначенні відповідності стратегічних документів принципам сталого розвитку.

Як наслідок – необхідність активізації проведення аудитів ВОА з питань досягнення ЦСР у межах робочих груп EUROSAI та INTOSAI, включаючи робочу групу INTOSAI з ЦСР та ключових показників сталого розвитку, а також на рівні окремих ВОА, що підвищить роль ВОА в забезпеченні сталого розвитку на національному та глобальному рівні.

Водночас, враховуючи комплексність цього питання та відсутність усталеної кращої практики щодо проведення аудитів з питань досягнення урядами країн ЦСР 11 «Забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості і екологічної стійкості міст і населених пунктів» в частині, що стосується сфери попередження та ліквідації наслідків катастроф, стратегічну ціль 3 реалізовано не в повному обсязі відповідно до поставлених задач.

Отже, потрібно активізувати діяльність Робочої групи щодо проведення заходів з моніторингу зусиль країни, пов'язаних з виконанням Порядку денного

ООН у сфері сталого розвитку на період до 2030 року в частині, що стосується попередження та ліквідації наслідків катастроф, а також активізувати співпрацю з робочою групою INTOSAI з ЦСР та ключових показників сталого розвитку.

У 2017–2020 роках Робоча група звітувала про свою діяльність під час участі в різноманітних міжнародних заходах, зокрема:

XV щорічному засіданні робочої групи EUROSAI з аудиту навколишнього середовища, що відбулося 16–21 жовтня 2017 року в м. Тирана, Республіка Албанія, де учасників ознайомлено з діяльністю робочої групи;

49-му засіданні Керівної ради EUROSAI, яке відбулося 14–15 березня 2018 року, м. Гданськ, Республіка Польща: учасники розглянули звіт про діяльність EUROSAI за 2017–2018 роки; стан впровадження Стратегічного плану EUROSAI на 2017–2023 роки; Рахункова палата представила звіт про діяльність Робочої групи з червня 2017 по березень 2018 року та перспективи на майбутнє.

Крім того, представники ВОА України, Республіки Польща та Словацької Республіки підписали Спільний звіт про результати Міжнародного координованого аудиту функціонування Міжнародного біосферного заповідника «Східні Карпати», головна мета якого – оцінка ефективності функціонування об'єктів природно-заповідного фонду в межах міжнародного резервату, а також надання рекомендацій щодо покращення наявного стану;

практичному семінарі з питань управління природоохоронною діяльністю робочої групи EUROSAI з аудиту навколишнього середовища (WGEA), який відбувся 25–27 квітня 2018 року в м. Гельсінкі, Фінляндська Республіка, та **XVI щорічному засіданні робочої групи EUROSAI з аудиту навколишнього середовища і тематичному практичному семінарі «Зміна клімату: фокус на даних»**, які відбулися 25–28 вересня 2018 року в м. Братислава, Словацька Республіка. Під час заходів представники Рахункової палати ознайомили присутніх з діяльністю Робочої групи;

спільній міжнародній конференції EUROSAI-ASOSAI, яка відбулась 11–14 березня 2019 року в м. Єрусалим, Держава Ізраїль;

50-му засіданні Керівної ради EUROSAI 11–13 червня 2019 року, м. Юрмала, Латвійська Республіка, де Голова Рахункової палати В. Пацкан представив Керівній раді Звіт про діяльність робочої групи EUROSAI з аудиту коштів, виділених на попередження та ліквідацію катастроф, за 2018–2019 роки;

зустрічі керівників ВОА на тему «ВОА змінюють світ на краще: Проведення аудиту реалізації Цілей сталого розвитку» (22–23 липня 2019 року, м. Нью-Йорк, США), організованій спільно Ініціативою розвитку INTOSAI (IDI) та Департаментом ООН з економічних та соціальних питань (UN DESA).

Голова Рахункової палати Валерій Пацкан та Державний контролер Естонської Республіки Янар Хольм під час підписання Угоди про співробітництво між Рахунковою палатою України та Державним контролем Естонії

Крім того, питанням діяльності Робочої групи приділялася особлива увага під час двосторонніх заходів міжнародного співробітництва Рахункової палати:

робочого візиту делегації Рахункової палати на чолі з Головою до **Національного аудиторського офісу Естонської Республіки** (м. Таллінн, 11 вересня 2018 року);

робочого візиту делегації Рахункової палати на

чолі з Головою до **Державного аудиторського офісу Грузії** (м. Тбілісі, 14 вересня 2018 року);

Учасники робочої зустрічі Рахункової палати України та Державного аудиторського офісу Грузії (2018 рік. м. Тбілісі. Грузія)

робочого візиту делегації Рахункової палати на чолі з Головою до **Рахункової палати Республіки Албанія** (м. Тирана, 28 вересня 2018 року);

На фото справа наліво: член Рахункової палати Ігор Яремчук, Голова Рахункової палати Валерій Пацкан, Голова Рахункової палати Республіки Албанія Буяр Лескай, член Рахункової палати Ірина Іванова, начальник управління міжнародного співробітництва Рахункової палати Михайло Толстанов (2018 рік, м. Тирана, Республіка Албанія)

двосторонніх зустрічей Голови Рахункової палати Валерія Пацкана з Президентом INTOSAI, Президентом Державної аудиторської інституції Об'єднаних Арабських Еміратів Харібом Саїдом Аль Амімі, Президентом

EUROSAI, Президентом Рахункового суду Турецької Республіки Сеїтом Башем, Президентом Європейського суду аудиторів Клаусом-Хайнером Лене, Президентом Вищої палати контролю Республіки Польща Кшиштофом Квятковські і Президентом Вищого аудиторського офісу Чеської Республіки Мілославом Калою (м. Варшава, 6–8 лютого 2019 року);

Голова Рахункової палати України В. В. Пацкан та Державний контролер і омбудсмен Ізраїлю Йосеф Шапіра (м. Єрусалим, 2019 рік)

двосторонньої зустрічі Голови Рахункової палати з Державним контролером і омбудсменом Ізраїлю (м. Єрусалим, 11 березня 2019 року);

двосторонньої зустрічі Голови Рахункової палати з **Генеральним контролером** **Офісу урядової підзвітності США** (м. Вашингтон, 24 липня 2019 року);

*Зустріч Голови Рахункової палати Валерія Пацкана та Генерального контролера США
Юджина Л. Додаро
(Офіс урядової підзвітності США, м. Вашингтон D.C., США)*

робочої зустрічі Голови Рахункової палати з **Генеральним аудитором** **Королівства Норвегія** (м. Осло, 6 вересня 2019 року);

*Голова Рахункової палати України
 Валерій Пацкан та Президент Вищого
 аудиторського офісу Чеської Республіки,
 Віцепрезидент EUROSAI Мілослав Кала
 (м. Київ, Україна)*

двосторонньої зустрічі Голови Рахункової палати Валерія Пацкана з Президентом Вищого аудиторського офісу Чеської Республіки, Віцепрезидентом EUROSAI Мілославом Калою (м. Київ, 20 листопада 2019 року).

Таким чином, через відсутність практики проведення членами Робочої групи аудитів зусиль урядів, пов'язаних з виконанням Порядку денного ООН у сфері сталого розвитку на період до 2030 року в частині Цілі 11 «Забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості і екологічної стійкості міст і населених пунктів», що стосується сфери попередження та ліквідації наслідків катастроф, стратегічну ціль 3 реалізовано не в повному обсязі.

Водночас активна участь у заходах, організованих у межах діяльності INTOSAI і EUROSAI, забезпечила виконання стратегічних завдань, поставлених перед Робочою групою у 2017–2021 роках, та накопичення, узагальнення і максимальне поширення досвіду BOA – членів EUROSAI з проведення аудитів, а також поширення інформації про діяльність Робочої групи.

3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДІЯЛЬНОСТІ РОБОЧОЇ ГРУПИ EUROSAI З АУДИТУ КОШТІВ, ВИДЛЕНИХ НА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ЛІКВІДАЦІЮ НАСЛІДКІВ КАТАСТРОФ, НА 2021–2024 РОКИ

Проведення аудитів з питань зниження ризиків виникнення катастроф, зокрема міжнародних координованих аудитів, має важливе значення для більш ефективного функціонування системи цивільного захисту населення, активізує координацію та об'єднання зусиль європейських ВОА з метою максимального інформування про катастрофи, вироблення дієвих і ефективних інструментів для їх попередження та ліквідації.

Як підтверджують результати аудитів, проведених ВОА в цій сфері, попередження виникнення як природних, так і техногенних катастроф завжди потребує менших обсягів витрат державних коштів, ніж ліквідація їх наслідків.

Під час заходів, організованих у межах діяльності Робочої групи, неодноразово наголошувалось: ВОА усвідомлюють масштаби виникнення природних і техногенних катастроф в Європі, які є загрозою соціальної, економічної і екологічної безпеці на всьому континенті.

У зв'язку цим ВОА у межах національних аудиторських повноважень необхідно привернути більше уваги до проблем ефективного і раціонального використання публічних фінансів на попередження та ліквідацію наслідків таких негативних явищ.

Крім того, доцільним є системне широкомасштабне вивчення питання попередження та ліквідації наслідків катастроф з методологічної точки зору, у тому числі використання превентивних заходів та ефективності запровадження і функціонування національних систем в цій сфері.

На тлі щорічного збільшення надзвичайних ситуацій, згубні наслідки яких відчуває більшість європейських країн, пріоритет міжнародної діяльності у сфері протидії катастрофам техногенного та природного характеру істотно змістився від реагування на надзвичайні ситуації в бік зниження ризиків їх виникнення.

Наслідок зазначених проблем – нові виклики перед європейською спільнотою, що, безумовно, вимагає об'єднання зусиль і зміцнення позицій ВОА у сфері протидії катастрофам.

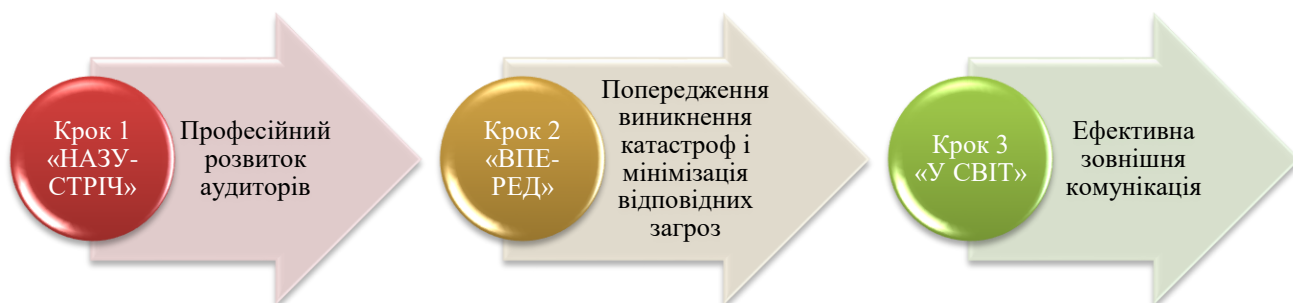
Отже, діяльність Робочої групи протягом 2017–2021 років відповідала місії її створення і забезпечила досягнення основних очікуваних результатів за час її існування.

З метою продовження активної роботи у сфері попередження катастроф та ліквідації їх наслідків, подальшого проведення міжнародних координованих аудитів, забезпечення підвищення кваліфікації аудиторів, обміну досвідом та кращою практикою, зокрема з питань здійснення аудитів у сфері попередження та ліквідації наслідків катастроф, впровадження розробленої методології та відповідних міжнародних стандартів ISSAI, Рахункова палата України, яка

очолює Робочу групу, за підтримки її членів виступає з ініціативою продовжити мандат Робочої групи на 2021–2024 роки.

Робочою групою у цьому зв'язку підготовлено проєкт **Стратегічного плану робочої групи EUROSAI з аудиту коштів, виділених на попередження та ліквідацію наслідків катастроф, на 2021–2024 роки**, який забезпечить виконання стратегічних цілей EUROSAI на 2017–2023 роки, стратегічних цілей INTOSAI на 2017–2022 роки, а також Порядку денного ООН у сфері сталого розвитку на період до 2030 року і передбачатиме реалізацію трьох стратегічних цілей діяльності для мобілізації зусиль **ВОА – членів Робочої групи, спрямованих на:**

Зокрема:

Стратегічна ціль 1 – Мобілізація зусиль ВОА, спрямованих на професійний розвиток аудиторів.

Зусилля ВОА – членів Робочої групи будуть сфокусовані на професійному розвитку аудиторів, які здійснюють аудити у сфері попередження та ліквідації наслідків катастроф, обміні найкращою практикою у цій сфері, напрацюванні ефективних методологічних підходів.

Реалізація цілі є внеском у досягнення стратегічної цілі EUROSAI «Підтримка ефективного, інноваційного і затребуваного фінансового контролю шляхом просування і координації професійного співробітництва».

Стратегічна ціль 2 – Мобілізація зусиль ВОА, спрямованих на попередження виникнення катастроф і мінімізацію відповідних загроз.

Зусилля ВОА – членів Робочої групи будуть сфокусовані на дослідженні питання попередження техногенних та природних катастроф, визначенні найактуальніших зон ризиків їх виникнення, максимізації уваги урядів до ідентифікованих проблем, а також на розробленні та наданні ВОА ефективних рекомендацій для їх розв'язання.

Реалізація цієї цілі є внеском у досягнення стратегічної цілі EUROSAI «Допомога ВОА у використанні нових можливостей і вирішення нових проблем шляхом сприяння розвитку їх інституційного потенціалу».

Стратегічна ціль 3 – Мобілізація зусиль ВОА, спрямованих на ефективну зовнішню комунікацію.

Зусилля ВОА – членів Робочої групи будуть сфокусовані на покращенні зовнішньої комунікації Робочої групи із зацікавленими сторонами, підвищенні поінформованості про її діяльність, а також на приверненні максимальної уваги широкої спільноти до проблем, що досліджує Робоча група

Міжнародний координований аудит захисту від забруднення вод басейну річки Західний Буг (аудит виконання рекомендацій).

Мета аудиту: оцінка стану виконання рекомендацій ВОА, сформованих за результатами міжнародного аудиту, завершеного в 2006 році.

Учасники аудиту: ВОА Республіки Білорусь, Республіки Польща та України.

Координатор аудиту: ВОА Республіки Польща.

Період аудиту: 2015–2017 роки.

Дата підписання: березень 2017 року.

Посилання на звіт про результати аудиту:

<https://rp.gov.ua/IntCooperation/IntAudits/?id=58>

Резюме аудиту:

Відповідальними органами влади країн – учасниць аудиту в рамках транскордонного співробітництва в басейні річки Західний Буг напрацьовано значний обсяг нормативної і методичної документації, необхідної для вдосконалення водної політики, розвитку

міжнародного співробітництва та вжиття заходів щодо поліпшення екологічного стану вод басейну. Водночас внаслідок недостатньої координації, тривалості прийняття управлінських рішень та неефективної співпраці ці органи не забезпечили повною мірою виконання рекомендацій, наданих ВОА за підсумками міжнародного аудиту захисту від забруднення вод басейну річки Західний Буг, завершеного у 2006 році, отже, рекомендації залишаються актуальними.

У результаті проблема забруднення вод цього річкового басейну, погіршення їх якості та нерегульованості русел річок може загрожувати їхньому життю вже на трьох рівнях: **регіональному** – як забруднення екосистем територій в межах басейну річки; **державному** – як ризики поступової втрати території на прикордонних ділянках; **міжнародному** – як забруднення екосистем інших країн в результаті транскордонного переміщення забруднюючих речовин.

З огляду на досягнуті результати міжнародного аудиту, ВОА вирішили продовжити співпрацю в цій сфері, в тому числі шляхом проведення національних і спільних міжнародних аудитів, а також інших заходів, пов'язаних з реалізацією сформованих за результатами аудиту рекомендацій, про що складено і 21.04.2016 підписано відповідне спільне комюніке.

Міжнародний аудит у сфері поводження з відходами та їх видалення

Мета національних аудитів – оцінка стану та ефективності функціонування системи управління відходами в країнах, ВОА яких є учасниками аудиту.

Учасники аудиту: ВОА Республіки Молдова, Республіки Сербія та України.

Координатор аудиту: ВОА України.

Період аудиту: 2015–2018 роки залежно від програм національних аудитів.

Дата підписання: перша половина 2021 року.

Резюме аудиту:

Результати національних аудитів, проведених у сфері поводження з побутовими, промисловими та іншими небезпечними відходами, які можуть становити серйозну небезпеку для здоров'я людей та навколишнього середовища, а

також призвести до екологічних та техногенних катастроф, засвідчили: для країн, ВОА яких брали участь в аудиті, спільними невідповідностями/прогалинами та проблемами в межах існуючих систем управління відходами є:

a) відсутність інтегрованої, заснованої на заходах ієрархії управління та механізмі розширеної відповідальності виробника, системи управління відходами, яка застосовується в Європейському Співтоваристві;

b) значні обсяги відходів (80–95 відс.), які щороку утворюються на території країн, залишаються в місцях їх утворення або видаляються на сміттєзвалища та полігони, при цьому лише незначна їх частина (3–10 відс.) передається на заготівельні пункти вторинної сировини для подальшої переробки. Будівництво сховищ тимчасового зберігання небезпечних та інших відходів, а також заводів для їх переробки не проводиться, через що сміттєзвалища та полігони займають значні території;

c) національні нормативні акти у сфері поводження з відходами є неповними і неузгодженими, у тому числі з положеннями міжнародного законодавства та стандартів, зокрема Європейського Союзу. При цьому угодами про асоціацію з Європейським Союзом визначено дотримання країнами, які уклали такі угоди, норм і стандартів щодо екологічної безпеки;

d) діяльність органів влади у сфері поводження з відходами, зокрема і через їх значну кількість, є недостатньо ефективною та узгодженою;

е) урядами країн передбачаються кошти з державних бюджетів для досягнення цілей, визначених національною державною політикою у сфері управління відходами. При цьому внаслідок невчасного прийняття управлінських рішень уповноваженими органами та посадовими особами частина коштів не використана та повернута до бюджету або використана не за призначенням.

Результати спільного аудиту свідчать про необхідність посилення зусиль урядів для переходу з існуючої лінійної економіки до циркулярної, заснованої на максимальній переробці відходів, що утворюються на територіях країн, та створення інтегрованої системи поводження з відходами відповідно до наявної в ЄС «ієрархії управління відходами» з метою зменшення негативного впливу на навколишнє середовище, здоров'я населення та запобігання виникненню екологічних та техногенних катастроф.

Міжнародний аудит виконання рекомендацій щодо транскордонного перевезення відходів в світлі положень Базельської конвенції

Голова Рахункової палати України В.В. Пацкан, Кароль Митрик, Президент ВОА Словаччини та Президент Вищої палати контролю Республіки Польща К. Квятковські під час підписання спільного положення про співробітництво при проведенні міжнародного аудиту стану дотримання вимог Базельської конвенції про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх видаленням

Період аудиту: 2015 – 03.06.2019.

Дата підписання: перша половина 2021 року.

Мета аудиту: визначення фактів та оцінка дотримання положень Базельської конвенції щодо транскордонного перевезення відходів в Україні, Словацькій Республіці та Республіці Польща, а також оцінка виконання рекомендацій «Спільного звіту про результати аудиту перевезення та видалення небезпечних відходів між Україною, Словацькою Республікою та Республікою Польща у 2004–2007 роках у світлі положень Базельської конвенції.

Учасники аудиту: ВОА України, Польщі та Словаччини.

Координатор аудиту: ВОА Польщі.

Резюме аудиту:

Небезпечні відходи можуть становити підвищений ризик для здоров'я людини та навколишнього середовища, якщо не забезпечити поводження з ними в безпечний спосіб.

Положення Базельської конвенції спрямовані, зокрема, на захист людей та навколишнього середовища від шкідливого впливу небезпечних відходів та інших відходів, обмеження утворення таких відходів, сприяння екологічно безпечному поводженню з відходами та обмеження переміщення небезпечних відходів через кордони країни. Цього можна досягти шляхом ефективного контролю за транскордонним переміщенням таких відходів, дозволяючи переміщення між зацікавленими країнами лише в тому випадку, якщо перевезення здійснюються відповідно до міжнародних конвенцій та рекомендацій і якщо цільове захоронення таких відходів є безпечним для навколишнього середовища.

Дотримання вимог Базельської конвенції про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх видаленням, а також досягнення її цілей є як суспільною необхідністю, так і запорукою забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території країн.

Спільні рекомендації, надані за результатами проведеного у 2007 році міжнародного координованого аудиту, а також питання контролю за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів, на жаль, не втратили своєї актуальності й на сьогодні. Надзвичайно важливим є інформаційний обмін та вжиття спільних зусиль ВОА країн, які мають спільні кордони, для належного здійснення операцій у сфері поводження з відходами.

Міжнародний координований аудит попередження та ліквідації наслідків наводків

Мета аудиту: оцінка продуктивності, результативності та економності використання бюджетних коштів, спрямованих на створення, розвиток і функціонування систем прогнозування та захисту від паводків, а також оцінка законності, своєчасності та повноти прийняття відповідних управлінських рішень.

Учасники аудиту: ВОА Республіки Білорусь, Грузії, Республіки Польща, Республіки Сербія, України, Турецької Республіки та Європейський суд аудиторів.

Координатор аудиту: ВОА України.

Період, охоплений аудитом: 2015–2018 роки залежно від програм національних аудитів.

Підписання спільного звіту: перша половина 2021 року.

Резюме аудиту:

Проведений аудит підтвердив спільне розуміння ВОА загроз, які спричиняє відсутність належного управління протипаводковим захистом, а також готовність співпрацювати у напрямі розв'язання проблеми.

Учасники міжнародного координованого аудиту є одностайними у тому, що у процесі управління стихійними катастрофами сума коштів, виділених для зниження ризиків виникнення катастрофи, є найбільш економічно ефективною, оскільки належні заходи з попередження та запобігання можуть значно зменшити негативні результати, спричинені стихійними лихами.

Міжнародний координований аудит засвідчив, що країнами, ВОА яких брали участь в аудиті, та на рівні ЄС (відповідно до висновків Європейського суду аудиторів):

✓ нормативно-правові та організаційні засади планування та управління протипаводковими заходами загалом створені, проте є необхідність у подальшому доопрацюванні програмних документів, конкретизації розроблених

політик, посиленні координації між уповноваженими органами та забезпеченні належного дотримання вимог європейського та національного законодавства;

✓ запроваджено систему управління ризиками затоплень за басейновим принципом та утворено районні органи управління річковими басейнами, проте не забезпечено комплексного управління ризиками затоплень у національних та транснаціональних річкових басейнах;

✓ заходи, спрямовані на протипаводковий захист, не були реалізовані ефективно, у тому числі через невчасне прийняття управлінських рішень;

✓ підходи до фінансування протипаводкових заходів є недосконалими та не забезпечують потребу в коштах, а плани управління ризиками затоплень не завжди визначають джерела фінансування;

✓ існує необхідність у покращенні прогнозованості ризиків затоплень у майбутньому.

ВОА – учасники аудиту також зацентували увагу на необхідності постійного моніторингу ситуації з паводками урядами своїх країн.

Учасники міжнародного координованого аудиту впевнені, що рекомендації, надані за результатами аудиту урядам та національним органам, щодо вжиття відповідних заходів із удосконалення системи управління протипаводковим захистом сприятимуть забезпеченню її максимальної ефективності, особливо на етапі попередження таких стихійних лих.